www.svoboda-news.com

1922

Published and distributed under permit (No. 751), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXX. Число 2. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 4. січня, 1922.

VOL. XXX. No. 2. Jersey City, N. J., Wednesday, January 4, 1922. THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ФРАНЦІЯ ПІДНОСИТЬ НОВЕ ПИТАННЄ ЩОДО СУБМАРИН

ВАШИНГТОН, 31. грудня. — Французька делегація дістала від свого уряду припоручення порушити на конференції для зменшення зоружень нове питанє, яке може знов станути поважною точкою суперечности.

Коли прийде до ухвалювання внесення американського делегата Рута щодо заборони вживання підводних лодок проти торговельних кораблів, тоді французькі делегати мають зажадати докладного означення, що має розумітися під торговельним кораблем.

Сей запит має бути звернений знов проти Англії, котрій Французи хочуть закинути, що вона згоджується удержувати всего 10,000 тон помічних кораблів, але рівночасно будує богато великих торговельних кораблів, які на случай війни дуже легко обсадити 8-цалевими гарматами а то навіть більшими. Тому Франція думає зажадати докладного вирішення, чи торговельний корабель, котрий може внести восьмицалеві гармати, зачисляти межи воєнні чи межи торговельні кораблі. Кромі сього є ще друге питанє, яке свого часу уже було основою поважної суперечки межи Злученими Державами та Німеччиною. Се питанє ношення гармат взагалі. Як відомо, Злучені Держави узброїли гарматами усі торговельні кораблі та вислали на них моряків з воєнної фльоти. Своє зарядженє мотивували потребою оборони. Зате Німеччина уважала такі кораблі воєнними кораблями, а себе управненою затоплювати їх підводними лодками.

ТРІЗБА СТРАЙКУ В НЮЙОРСЬКІМ ПОРТІ.

НЮ ЙОРК, 31. грудня. — Розємна Рада Нюйорського Порту повідомила представників юній морських робітників, що корабельні підприємці постановили обнижити заплату всім категоріям робітників на кораблях. Представники юній заявили, що вони предложать справу членам юній, і що сі правдоподібно постановлять вийти на страйк.

ВЛАСТИТЕЛІ КОПАЛЕНЬ ВУГЛЯ НЕ ХОЧУТЬ ГОВОРИТИ З ПРЕДСТАВНИКАМИ МАЙНЕРІВ.

КЛІВЛЕНД, Огайо, 31. грудня. — Джан Луис, предсідатель майнерської юнії Де Юнайтед Майн Веркерс оф Америка, просив представників властителів копалень в центральній вугленій окрузі (довкола Питсбурга) на конференцію на день 6. січня, щоби вирішити справу заплати та робітничих умов в копалнях. Властителі копалень відмовилися прибути на конференцію.

Зате представники властителів копалень в стейтах Індіяна та Илиной повідомили Луиса, що вони годяться на відбутте такої конференції.

ФАРМЕРСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ КРИТИКУЄ ФАРМЕРСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ, СКЛИКАНУ ПРЕЗИДЕНТОМ ГАРДИНГОМ.

ВАШИНГТОН, 31. грудня. — Фармерська організація, Де Фармерс Нешенел Кавнсил, видала публичну заяву про скликану президентом Гардингом фармерську конференцію.

Заява має в собі кілька дуже відлиних дотинків на адресу президента Гардинга. На самім вступі заявляється, що на конференцію запрошено не лише фармерів, але й тих, що фармерів визискують. Фармерській конференції ворожиться, що вона буде таким самим „блофом", яким показалася конференція для зменшення безробіття та конференція для зменшення воєнних зоружень. В минувшім конгресі внесено було богато законопроєктів, які могли би були помогти фармерам, але президент Гардинг мав постаратися, щоби вони перепали, бо так йому мали приказати великі американські банкирі з Дж. П. Морґеном на чолі. В той спосіб поховано недавно лише законопроєкт про позичку для фармерів. Сенатор Ла Фолет доказав недавно, що банкирі рабують фармерів. Фармерство є під теперішну пору найгірше платним занятєм в Злучених Державах, і останеться ся далі таким, як довго воєнних довгів не сплатиться з великих маєтків і весь світ не зверне своєї уваги на кормлєнє та одїнє народів, а не на визиск та загарбуванє землі.

Дата фармерської конференції ще не установлена. Сподіються, що вона почнеться дня 15. січня.

СИБІРСЬКА ДЕЛЕГАЦІЯ ВИДАЄ ЗАЯВУ ПРОТИ ЯПАНУ ТА ФРАНЦІЇ.

ВАШИНГТОН, 1. січня. — Спеціяльна торговельна делеґація Далеко-східної Республики (Східного Сибіру) видала публичну заяву, в котрій міститься ряд документів, які мають доказати, що Франція і Япан заключили на весну 1921. року ряд умов про перевіз військ, воюючих проти большевиків, а в яких Франція мала обіцяти Японови всі економічні концесії на Сибіри з тим, однак, що й французькі інтереси будуть взяті під увагу.

Делеґація заявляє приватно, що документи роздобула шпіонська служба республики. Японські та французькі представники на конференції для зменшення воєнних зброєнь заперечують вповні правдивість сих документів.

УКРАЇНЦІ СПАЛИЛИ ПОЛЬСЬКОГО ОРЛА ПЕРЕД КОНСУЛЯТОМ В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 3. січня, 1922. — Вчера, о годині 12 вполудне явилась громада Українців, зложена з около 500 до 600 людий, мущин і женщин, перед польський консулятом в Ню Йорку. Вони несли таблиці з написями, які звертали увагу прохожих людий. Довкола Українців зібралася велика турма не-Українців і випитувалась про причину сеї демонстрації. Представники газет дістали також потрібні інформації. Около години 2 зібралась ціла громада на розі 57 улиці і 3 евені: там розвинули американський прапор і відспівали хором американський гимн „Май Кантрі". ОПІСЛЯ ПІДНЕСЛИ ДО ГОРИ ПОЛЬСЬКОГО ОРЛА, РОЗЛІПЛЕНОГО НА ЧЕРВОНІМ ПОЛОТНІ І СПАЛИЛИ СЕРЕД ЗАГАЛЬНИХ ОКЛИКІВ „ДОЛІВ З ІМПЕРІЯЛІСТИЧНОЮ ПОЛЬЩЕЮ". Відтак відспівали „Не пора" і „Ще не вмерла", та відїхали домів.

ЗАЛІПЛЕННЄ ВІКОН ПОЛЬСЬКОГО КОНСУЛЯТУ В НЮ ЙОРКУ УКРАЇНСЬКИМИ ПРОТЕСТАМИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 3. січня, 1922. — В ночі під Новий Рік нюйоркські Українці облїпили всі вікна польського консуляту в Ню Йорку українськими протестами проти Польщі - злочинниці. Написі в англійській мові говорили про польські злочини в Галичині і на других нападених Польщею українських землях. Одна напись містила такі слова: „Польський тиран — се дійсний большевик". Тими афішами облїплено також зелїзні стовпи і мури в околиці польського консуляту. Написі удержались до нині і звертали увагу прохожої публики.

СТРАЙКАР ЗАСУДЖЕНИЙ ЗА НЕПОСЛУХ СУДОВОМУ НАКАЗУ

Нюйорський суддя Фостер судив страйкуючого молочарського візника Александра Файделя за непослух судовому приказови, котрий свого часу був виданий на домаганє молочарських підприємств, а котрий заборонив молочарським страйкарям допускатися яких-небудь насильних вчинків. Файдел мав напасти на одного сдрайколома, як сей розвозив молоко. Судди засудив його на три місяці тюрми. Кромі Файделя ставали на лаві обжалованих ще вісьмох других страйкарів, але судди не видав щодо них засуду.

БОЙКОТ ПОЛЬСЬКОЇ ШКОЛИ, НА ВОЛИНІ ПІД ПОЛЬСЬКИМ НАЇЗДОМ.

До української школи села Мощона, на Ковельщині, як це водиться на Волині, приначено Польку, що не може в українській мові навіть розмовляти. Коли мешканці села, що були скликані на громадські збори, довідалися, що це за учителька, — то всі як один загули: „Не треба нам такої учительки, яка тільки баламутитиме наших дітей!" І тут же всі рішучо відмовилися ремонтувати помешкання для учительки.

КРАВЕЦЬКИЙ СТРАЙК ШИРИТЬСЯ.

КЛІВЛЕНД, Огайо, 31. грудня. — Секретар юнії кравців жіночої одежі приказав робітникам одної кравецької шапи, котра не захотіла підписати нової умови щодо заплати та умов праці, вийти на страйк. Незадовго мають видати подібні зарядження проти других варстатів.

КОРЕЯНЦІ ВИДАЮТЬ ЗАКЛИК ДО КОНФЕРЕНЦІЇ.

ВАШИНГТОН, 1. січня. — Кореанська місия подала нині до публичного відома апель (заклик) до вашінґтонської конференції для зменшення зоружень.

Заклик домагається повної самостійности Кореї, що нині находиться під військовою окупацією Япану. Заява каже, що мир на Сході немислимий без признання Кореї самостійною державою. Самостійна Коея становилаби поважне заборою для воєнних партій на Сході, тоді як знесеннє самостійности Кореї мусїлоби викликати війну уже в найблизчій будучности.

Заклик підписали просто всі верстви кореанського народа. Межи підписами є підпис сина бувшого кореанського цісаря, підписи людий ріжних професій, і т. д. аж до провідників робітничих юній.

ЛІКАРІ ПРО ВЖИВАННЄ АЛЬКОГОЛЮ НА ЛІКАРСТВО

Лікарська газета „Ді Джернел оф де Америкен Медикел Асосієшен" розіслала до лікарів квестіонар в справі уживання алькоголю як лікарство. Як подають з Шікаґо, більшість лікарів відповідає на квестіонар потакуючо, о скілько ходить о горівку. Зате про вино та пиво лікарі висказують якраз противно: їх вони не признають зовсім непотрібними для лікарської практики.

Трийцять чотирох илинойських лікарів признало, що вони знають случаї, в котрих використуванє протиби́йного закона довело до тяжких мучень, ба навіть смерти, тоді як 122 лікарів відповіли, що вони про такі случаї не знають. Більшість лікарів зголосилася за знесенєм всякого обмеженя лікарів щодо записування горівки як лікарства.

АРЕШТ КОРАБЛЯ.

Прогибиційні урядники в порті Бостон, в стейті Месечузетс, заарештували анґлійський двоголовий вітрильний корабель „Голден Вест", закидаючи йому, що він займається пачкованнєм горівки та других алькоголічних напитків до Злучених Держав. Корабель приведено зараз до порту, де зараз має початися його ревізиє. Урядники довідалися, що корабель має на собі 80,000 ґальонів горівки. Капітан корабля каже, що він не думав їхати до Злучених Держав, а до анґлійських островів коло американського побережа, але він мав якийсь клопіт з вітрилами через бурю і мусів навернутися до побережа Злучених Держав.

ФРАНЦУСЬКИЙ ПРЕМІЄР ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА ТІСНИМ ФРАНЦУСЬКО-БРИТАНСЬКИМ ДОГОВОРОМ

ЛОНДОН, 3. січня. — Перед виїздом на конференцію алянтської Найвисшої Ради в Кан французький премієр Арістід Бріян передав отсю заяву париському кореспондентови тутешнього дневника Дейлі Мейл:

„Ключем до цілої европейської ситуації є безпеченство Франції. Нехай передісім буде між Великою Британією і Францією умова або союз, який ми предкладали, але якого не прийнято. Така умова була би підставою, на якій основано би відбудову Европи. Се було би також найлїпшим доказом, що наша програма будови морської фльоти не є і ніколи не може бути звернена проти наших анґлійських приятелів.

„До такої умови можнаб додати другі союзи, які обіймали би других наших союзників, може на сиєсій умови про справи Тихого океану. Але французько-британський договір мусить бути основою підставою всіх союзів".

ПЕРЕД ВИРІШЕННЯМ АНГЛІЙСЬКО-ІРЛЯНДСЬКОГО ДОГОВОРУ.

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 3. січня. — Сесія ірляндського революційного парляменту зачнеться сьогодня наново. Вона буде головно присвячена дискусії над лондонським британсько-ірляндським мировим договором. Дискусія, як заповідається, тривати-ме весь тиждень. До 40 послів зголоситься до слова.

Республіканці вперто стоять при домаганню республіки і повної независимости для Ірляндії, але проте є яка правдка більшість в парляменті, що заявиться за принятєм договору. Та більшість опирається на громадській думці в Ірляндії, бо з усього краю щораз більше приходить вістий про те, що нарід домагається принятя договору і скінчення борні з Анґлією.

Вперті ірляндські республіканці зачали видавати нову часопись під назвою „Республіка Ірляндії", яка присвячена обороні республіканського устрою і повної независимости Ірляндії.

СПОДІВАЮТЬСЯ ВІЙСЬКОВОЇ ДИКТАТУРИ В ПОРТУГАЛІЇ.

ЛІСБОНА, столиця Портуґалії, 3. січня. — Міністерський кабінет під проводом премієра і міністра скарбу Кунга Леал, уступив. Говорять, що на його місце може прийти військова або цивільна диктатура. Але досі у сьому напрямі нїщо ще не приготовлено.

ПОЛОВИНА ФРАНЦУСЬКОГО БУДЖЕТУ ИДЕ НА ПРОЦЕНТИ ВІД ДЕРЖАВНИХ ДОВГІВ ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 3. січня. — Неурядові звідомлення подають, що французький державний буджет на 1922 рік виносить 24,606,286,000 франків. Парлямент обтяв з буджету, предложеного правительством, 326 мілїонів франків.

В буджеті міститься один видаток в сумі 12,886,000,000 франків на покритє процентів від державних довгів в 1922 році.

Замітка. — Французький франк виносить тепер около 8 американських центів, то значить, що 24 біліони (в Америці називають білїоном ту суму, яку в Европі називають мілїярдом), на американські гроші буде около 2 біліони долярів.

Буджет в сумі 2 біліонів долярів є дуже великий як на Францію. Вистане пригадати, що се є половина буджету найбогатшої держави у світі — Злучених Держав Америки.

З того незвичайно високого буджету, під тягарем якого гнеться найбідніша і середня верства французького народу, правительство Франції платить половину на саму тільки сплату річного проценту від державних (воєнних) довгів. Супроти сього воно є безрадне, особливо тому, що є під розкізами французьких банкирів і не оподаткоює як слід капіталістів і наживників, а тільки бідне і середно заможне населенє. Одначе бодай не повинно французьке правительство (під проводом бувшого соціяліста Бріяна) радити народови видавати нові великі міліони на сухопутню армію і на воєнну морську фльоту, а зокрема на підводну морську фльоту.

Такі воєнні буджети більше нирять большевизм аніж Ленін.

ХОЧЕ МІЖНАРОДНЬОЇ ПОЛІЦІЇ.

ЛОНДОН, 31. грудня. — Джорджі Н. Барн, посол анґлійського парляменту і представник Великої Британії до Ліґи Народів, пише в тутешній часописі Дейлі Кроніка, що та часопись слушно осудила Францію за її домаганє великої фльоти воєнних підводних лодок, а згадуючи про американські приписи про управлиннє справи підводних лодок, зазначує, що для переведення всяких подібних управильнень треба міжнародньої поліції, яка ужила би сили на випадок, як яка держава не хоче повинуватись міжнародним присудам.

Він подає яко приклад ломання міжнародних присудів напад Польщі на Вильну і її дотеперішню окупацію сеї литовської столиці.

Українці в Злучених Державах!

В день Нового Року і Різдва Христового всі українські громади і всі громадяни в Злучених Державах повинні доложити нильних заходів, щоби Позичка Національної Оборони Галицького Українського Правительства осягнула як найкорше повну побіду.

Ляхи вже згори заповідають і голосять, що українська позичка в Америці не вдасться, бо хотіли-б нашу невдачу використати проти увільнення української Галичини з ляцького наїзду.

Одначе українські громади і громадяни повинні доказати своїм патріотизмом і ділом, що не ворог буде радіти невдачею української боротьби проти нього, тільки Галицька Україна буде радіти успіхом української боротьби.

Вже не дуже далеко до завершення $100,000-ної позички, але щоби акція не продовжалась занадто довго, треба подвоїти заходи і працю і по змозі як найскорше довершити діло.

Нехай ті громади, котрі вже досі сповнили свій обовязок, збільшать ще свої заходи, а ті, що досі були занедбали діло, приєднають акцію з трудом в десятеро більшим, а успіх буде певний!

Українське Правительство Галичини власне тепер потребує як найбільше матеріяльної і моральної помочі, отже нехай надія Галицької України, яка звернена на нас і правительство Петрушевича, не заведе її!

Ставаймо всі до праці для волі рідної землі!

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: ПЕРЕДПЛАТА
Three cents the copy.

One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates. В Джерзи Сіті і заграницею.

One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Поодиноке число три центи.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПЕРЕСТРАХ СЕРЕД ПОЛЯКІВ ІЗЗА СПРАВИ УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЧИНИ.

Вісти з Парижа і Лондону про те, щ осправа Східної Галичини буде полагоджена державами антанти зараз по вашингтонській конференції, викликали в польських державних кругах велике замішанне. З того приводу відбулось у Варшаві 2. грудня, 1921, тригодинне засіданне ради міністрів під проводом начальника польської держави Пілсудського, на якім порішено м. і.: 1) старатись за всяку ціну при помочі польських емісарів позискати бодай кількох українських політикіт для пляну „автономії" в рамах польської держави; 2) подбати про те, щоби польська преса змінила на якийсь час свое агресивне становище проти Українців Східної Галичини і виступила в ролі посередника.

НОВА ЛЕҐЕНДА НА УКРАЇНІ.

В Київщині серед народу повстала така нова леґенда, яку собі люди переповідають:

У Києві до одної церкви, де правив службу священик, принесли хрестити дитину. Священик згодився, але коли розгорнув пеленки, то замісць дитини побачив мотузок. Священик відмовився хрестити.

Куми пійшли були, але зараз повернулись і кажуть: „Як ми виходили з церкви, то дитина почала плакати: „Охрестіть!" Береться священик хрестити, та розгорнувши вдруге, знову замісць дитини побачив сокиру. І священик знову відмовився.

Куми втретє зачали просити, щоб охрестив дитину. По довших ваганнях священик одягає втретє ризи і починає хрестити. Розгорнув пеленки і замісць дитини побачив китицю рож.

Почав священик хрестити той букет. Занурив у воду букет, а з того будету вийшла дівчинка тай каже:

— Я Україна. А далі додає: Ви ви добре зробили, що охрестили за третім разом, бо якби за першим разом охрестили, то нас би всіх повішали; якби за другим разом, то нас би порубали; а тепер Україна розцвіте як рожа.

СМЕРТЬ 200 УКРАЇНЦІВ З РУК МОСКОВСЬКИХ КАТІВ.

Часопись „Українська Трибуна" подає такий опис страчення московськими назніками 200 Українців в Проскурові, на Поділлю:

Ми одержали слідуючі відомости про геройську смерть до 200 наших патріотів підчас різні організованої большевицькими бандами в Проскурові.

Коли, після залишення Проскурова військами Палія, туди знову повернулась большевицька влада і місто було заняте большевицькими бандами, почалась жорстока розправа „з Петлюровцями". Арештовували по списках; декого ловили на улиці.

Всіх арештованих, до 200 душ (імена їх подамо), було загнано в місця покарання. Деяких вже до того часу було помордовано й покалічено.

Смертників примушено викопати для самих себе яму.

Розстріл провадився привселюдно і при невідмінній присутности родин покараних.

Перед смертю один із смертників проголосив промову, в якій зазначив, що їх двісті душ будуть тим мостом, по якому пройде 200,000 тисяч найліпших синів народу зі зброєю піднятою за визволенне Батьківщини. Промовець закликав народ не забувати, що не вони одні кладуть своє житте на вівтар Вітчини, що їх кров, кров тисяч таких як вони смертників, запалить все живе, що є на Батьківщині до боротьби з катом-чужинцем. Промова тривала довший час і була сказана з таким захопленнем і запалом, що загіпнозувала навіть самих катів, які уважно вислухали її й не переривали до кінця.

Наказ стріляти не мав успіху. Червоноармійці не поворохнулись і тільки, взявши револьвери, „чекісти" примусили почати безладну стрілянину по засудженим.

Смертники вмирали героїчно, співаючи хором гимн: „ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА".

Майно покаранних сконфісковано. Їх родини викинуті з власних помешкань і вислані з Проскурова. Вічна память жертвам борцям за визволенне. Вічна память героям народу.

ПРОТЕСТ ДО НАЙВИСШОЇ РАДИ ПРОТИ ЛЯЦЬКОЇ ОКУПАЦІЇ ГАЛИЧИНИ.

Подається до загального відома українського загалу, що Ліґа Американських Горожан і Ветеранів вислала дня 26-го грудня, 1921, до Найвисшої Ради у Франції обширний меморіял з 14 тисяч підписами в справі визволення рідного краю з ляцького ярма, а також осібний протест в справі ляцьких надужить.

Филадельфія, Па., 2. січня, 1922.

ЗА ЛІГУ:

Т. Грицей, предс. Андрій Шостак, секр.

ОБРАЗКИ З ПОЛЬСЬКОГО ПЕКЛА.

(Від власного кореспондента).

У Львові 7. грудня арештували відомого українського діяча, адвоката д-ра Степана Барана. Сам факт арештування не був би дивний, бо для галицьких Українців арештоване — се щоденна страва. З визначнійших українських діячів більше знаходиться в польських вязницях ніж на волі. А хто й на волі, то тільки неначе „на відпустці", бо звичайно вчера був у вязниці, а завтра знов там опиниться. Тай др. Баран не так давно вийшов з вязниці, отже нічого дивного, що його „відпустка" скінчилася і він знов помандрував до вязниці.

Але цікава причина, яку сим разом придумали польські власти, щоби арештувати українського діяча.

Др. Баран, як адвокат, вніс до воєвідства у Львові рекурс проти заборони українських часописів „Український Вістник" і „Батьківщина". До сього рекурсу причепилися польські власти і директор львівської поліції Райлендер вніс до карного суду у Львові на д-ра Барана карне донесенне, що він змістом рекурсу допустився злочину з § 65-го уступ а) бувшого австрійського карного закона.

Сей параграф говорить, що злочину публичного насильства допускається, хто публично або в письмі ширить погорду або ненависть до особи пануючого, до форми правління або державної адміністрації.

Значить, директор поліції рішив, що др. Баран в зганданім рекурсі ширив ненависть і погорду до польської державної адміністрації в українській Галичині і сим допустився здочину зі згаданого параграфу.

Польський суд, очевидно, прихилився до думки польського директора поліції і замкнув д-ра Барана до слідчого арешту. Слідчий арешт мотивував суд приписом § 175-го, уступ 4-тий, карного процесу, де говориться, що над обвиненим треба розтягнути слідчий арешт, коли заходить небезпека, що він міг би злочин повторити.

Очевидно, др. Баран міг би „повторити злочин", вносячи як адвокат до польського суду чи адміністрації якесь письмо в обороні чи якогось українського діяча чи українського товариства. Щоб він сього не міг зробити, замкнули його до слідчого арешту.

Сей цілий випадок Ви там в Америці будете читати як казку, бо в цілім культурнім світі нечувана річ, щоб адвоката ставлено під суд за його виступ у виконуванню свого адвокатського уряду. В царській Росії навіть цареубийців боронили адвокати і за те їх не арештували й не судили.

Та в Польщі для Українців нема ніякого права і тому польські власти арештують кого хотять і навіть не соромляться в вишукуванню причин.

Коли так піде далі, то всі українські адвокати, які виступають в обороні арештованих Українців, сами опиняться в польській тюрмі.

• • •

В одній з попередних статей я писав Вам про ті знущання, які терплять Українці в польських тюрмах. Ось Вам один образок:

В Перемишли арештували з невідомих причин українського студента Евгена Зубликевича, бувшого старшину української армії. Спровадили його до поліційного арешту у Львові і там держать уже четвертий тиждень, в морозі й голоді. Ані не випускають на волю ані не відставляють до судового арешту. На всі питання арештованого, чому його вязнять, відповідають: „Візьмемо вас до млина, тоді мусите признатися". „Взяти до млина" в поліційно-злодійській мові значить: бити. І так сидить він уже четвертий тиждень в морозі й голоді сам один в окремій келії під вічним страхом, що можуть кождої хвилі зайти до його келії поліцаї і „взяти його до млина"...

Додам, що Евген Зубликевич є внук польського політичного діяча Зубликевича, довголітнього маршалка галицького сойму, який був українського роду, але спольщився. За те його внук боровся в українській армії проти польського наїзду на українську землю.

• • •

В маю сього року польський суд у Львові засудив був члена Української Національної Ради, адвоката д-ра Теодора Вання з Золочева на три місяці вязниці з постом за те, що він 1. падолиста 1918 року організував українську державну владу в Золочеві. Про сей процес я писав тоді докладнійше, виказуючи, що він зі становища міжнародного права є одним з численних польських злочинів, сповнюваних на тих українських діячах, що організували українську державність в Галичині. Перед процесом др. Ваньо насиділся довго в польських вязницях.

А тепер польські власти рішили до нього амнестію й повідомили його, що вже не буде відбувати кари.

Можливо, що сею амнестією Поляки будуть хвалитися перед світом.

Найперше вимучили чоловіка по вязницях і засудили, а тепер роблять йому „ласку". А за те мучать по вязницях тисячі инших.

• • •

Товариство „Просвіта", заложене 8. грудня 1868 року, хотіло в 53-ті роковини свого істнування устроїти однотиневу публичну збірку гроший на свої потреби. На устроєнне такої збірки треба дозволу властий. Отже львівське воєводство сього дозволу відмовило, мотивуючи се тим, що „нема особливих обставин, що промовляли би за уділенням дозволу на таку збірку, яка тільки виїмково допускається в випадках, що заслугують на особливе узглядненне".

Певне! Факт, що українське товариство потребує фондів на ширенне просвіти і культури між українським народом, не тільки не заслугує на узглядненне в очах польських властий, але навпаки, їх ціль є недопустити до ширення просвіти і культури між українським народом.

• • •

Так отже Українцям не вільно дати своїх власних гроший українському товариству, бо польська окупаційна власть заборонює збирати гроші!

• • •

Польський соціялістичний часопис „Роботнік", який виходить у Варшаві, оголошує отсей урядовий документ:

„Підгайці, 23-го падолиста 1921. Староство в Підгайцях, ч. 21912/21.

Закінченне загального спису населення.

До Відділу Управи Тернопільського Воєводства.

Виконуючи розпорядок ч. 1848 з 6. падолиста 1921, подаю в додатку **спис учителів, які при загальнім списі населення** не виказалися як громадяни польської держави і з сеї причини були усунені з посад.

Решта осіб, що перебувають в повіті на державній службі, заявили свою приналежність до польської держави".

З сього документу виходить, що Тернопільське воєводство наказало старостам усунути з урядових посад усіх учителів Українців, які при списі населення відмовилися признати свою приналежність до польської держави. Підгаєцьке староство в наведенім документі доносить, що той наказ виконало.

З сього бачимо, що в Галичині починається викидуванне Українців з урядових посад за те, що вони при списі населення не хотіли признати себе громадянами польської держави.

Прага, 12. грудня, 1921.

Др. Михайло Лозинський.

В. Самійленко.

УКРАЇНА.

Наша славна Україна
Наше щастя і наш рай!
Чи на світі є країна
Ще милійша за наш краю?
І в щасливі, й злі години
Ми для неї живемо,
На Вкраїні й для Вкраїни
Будем жити й помремо.
Не змогли нас супостати
Взяти в кайдани свої:
Ми бороним наші хати,
Наші тихії гаї.
Не вмирає наша слава,
Не вмирає наша честь,
Бо живе в нас сила жвава,
Бо робітники в нас есть.
Гей, хто хоче всім свободи,
Поєднаймось, як брати!
Сонцем правди, світлом згоди
Боже, шлях нам осіти! Ди,
Хай забудеться недоля
І неслава давніх літ,
Щастє-ж рівне й рівна воля
Засіяють на весь світ!

ЛЕСЯ УКРАЇНКА.

ГИМН.

До тебе Україно, наша бездольная мати,
Струна моя перша озветься,
І буде струна урочисто і тихо лунати,
І пісня від серця полветься.
По світі широкому буде та пісня літати,
А з нею надія кохана,
Скрізь буде літати, по світі між людьми питати,
Де схована доля незнана?
І, може, зустрінеться тіким моя самотная
У світі з пташками-піснями,
То швидко полине тоді та гучная зграя
Далеко шляхами-терпами...
Полине за синє море, полине за гори,
Літати-ме в чистому полю;
Здійметься високо, високо, в небесні простори
— І, може, спітка тую долю.
І, може, тоді занитне та доля жадана
До нашої рідної хати.
До тебе, моя ти, Україно мила, кохана,
Моя безталанная мати.

ДВІ УКРАЇНИ.

II.

Ще одна „перемога" еміґрантської дипльоматії. — Умова з представником сіоністів Жаботинським. — „Вони нас не хотять!"...

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Відтинок нашої історії, який називається: „На Україні воюють, а на еміґрації пертрактують" — поповнився в останніх днях новою сторінкою, ще менш славною, ніж усі попередні.

У своїх змаганнях за всяку ціну визволити Україну ззакордону, центральна течія української еміґрації, себ-то та, що досі тримає в своїх руках прапор У. Н. Р., давно вже нахинула оком на Жидівство. Нема сумніву, що ця сила, як поважний чинник міжнародньої політики, а також з огляду на проживанне 4 мілїонів Жидів на українській території, має для української справи велике значінне, якого нехтувати не можна. Для будучности самостійної України далеко не однаково, чи міжнародне й українське Жидівство зі співчуттєм чи з антипатією ставити-меться до справи утворення такої самостійної України. Від того чи иншого відношення Жидівства до цеї справи може багато де-чого залежати. Такий є стан річей, і змінити тут нічого не можна.

Дійшовши до цього переконання, загалом цілком реального, наші доморослі Макіявелі й Талейрани забули тільки про одно. Власне, вони забули, що справа українсько-жидівських відносин вирішується й може вирішитись тільки на Україні, а не закордоном. Наша закордонна позиція в цій справі вже тим є невигідна, що ми тут являємося слабшою стороною. Жиди, через свою розкиданість по всіх державах і дяючи своїй знаменитій міжнародній організації, всюди почувають себе як дома, бо всюди вони стрічають Жидів місцевих, узброєних звязками, капіталами й політичною силою. Осідлого-ж Українства ніде закордоном немає: є лише українська еміґрація.

Вступати при таких умовах у пертрактації з Жидами — це значить свідомо засудити себе на ролю прохача, на ролю сторони, що здалася на ласку й неласку контрагента, отже на ролю досить негарну й для національної гідности образливу. Відгравати таку ролю нам тим менше випадає й личить, що є ґрунт, де ми себе почуваємо вдома, де ми являємося сильнійшою стороною, де ми можемо диктувати умови. Цим ґрунтом є Україна. Що ми хвилево тим ґрунтом не можемо диспонувати, то це ще не підстава, щоб переходити на кумову філософію й „спускатися на дно". Коли правдива, **українська Україна** не вкапиться з сською жандармерією по всій окупаційній теріторії слідом за армією У. Н. Р., виконуючи свої спеціяльні завдання негайно по занятті місцевостей з жидівською людністю військами У. Н. Р.?

Цими трьома витягами можна й обмежитись, бо справа стає з них цілком ясною.

Яку користь могла дати ця умова Україні? Ніякої. Коли-б українські протибольшевицькі війска дійсно заняли Україну й жидівська жандармерія стала-б стежити за порядком, то це, вперше, означало би, що українська влада не є в силі охороняти лад і спокій (нащод вона тоді здалася?), а вдруге, це викликало-б таке боурение серед української людности, яке саме від того й почалися-б протижидівські виступи. І розуміється ніяка жидівська жандармерія тих виступів не могла би стримати.

Українські дипльомати сподівались у душі, що ціною цеї уступки вони придбають жидівську поміч для осягнення своєї мети. Коли не поміч — то принаймні доброзичливий нейтралітет, щоб світове Жидівство принаймні не казало й не переказувало, що українська влада робить погроми.

Але й ця надія зрадила. Трудно сказати, чи Жиди тут хитрують чи то справді так було, але жидівські часописи й організації тепер в один голос твердять, що Жаботинський не мав ніякої повновласти підписати ту умову, а підписав її на власну руку, навіть без відома своїх товаришів по всесвітній екзекутиві. В кождім разі жидівський загал начисто відкидає цю умову, як щось цілком неможливе, й від Жаботинського тепер вимагається почнем, які напевне скінчаться його виключенням з екзекутиви.

Тепер подумайте, що тут сталося. Українці шукали порозуміння з Жидами, хоч мало-б бути як-раз навпаки. Видатні українські політики їздили на жидівський конгрес і через задні двері старались переконати Жидів у своїй прихильности й доброзичливости. Представники українського уряду підписали умову, якою згори признали свою нездарність і безсилість охоронити лад і спокій на Україні. І кінець-кінцем та низка непотрібних і недостойних понижень дала той наслідок, що Жиди тепер вирікаються тої умови! Дійшло до того, що вони кидають нами, вони нас не хотять!...

На такі манівці заводить нашу еміґрацію, нашу Україну другого сорту, її змаганне до влади, до впливу, до відограванння якої-небудь політичної ролі. Коли не можна просто, то хоч манівцями: хай через Польщу, хай через Румунію, хай через кадетів, хай через Жидів!

Щасте велике, що Україна правдива на ці блошиці скоки своїх колишніх висланців не звертає уваги, а йде собі своєю рівною та широкою дорогою. Стрічає вона по цій дорозі досить вовків, шакалів і гадюк, щоб ще цікавитися блохами. Але на Дніпрових берегах вистачить лози, щоб навчити доброго розуму наших велемудрих еміґрантів, коли ненька-Україна сама визволиться й дасть їм незаслужену змогу почернутись додому.

Берлін, 7. грудня.

Радянин.

В. Самійленко.

НАЙДОРОЗША ПЕРЛИНА.

Бачив я усякі перли
І коштовні самоцвіти,
Але є одна перлина,
Що з усіх найкрасша в світі.
Купувать її не можна,
Або нею торгувати;
Її часто мають бідні
І частійше ніж богаті.
Ту перлину не дістати
Ні з печер землі, ні з моря:
Тільки той її знаходить,
Хто чутким родився до горя.
Одібрать її не зможе
Ніяка злоба несита.
Перла та — сльоза святая,
За нещасний люд пролита.

ПРОТЕСТУЙМО!

Протестуймо проти окупації Польщею укр. Галичини!

Протести посилати в перших днях січня на адресу:

ALLIED SUPREME COUNCIL, CANNES, FRANCE.

„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ"
217-219 EAST SIXTH STREET, NEW YORK, N. Y.

В СУБОТУ 7, В НЕДІЛЮ 8, В ПОНЕДІЛОК 9. СІЧНЯ 1922.

ПЕРШИЙ РАЗ В АМЕРИЦІ

КАТЕРИНА

ОПЕРА В 3-ох ДІЯХ М. АРКАСА.

В головних ролях виступають: ЮЛІЯ ШУСТАКЕВИЧЕВА, Є. КОРНАТОВА, АННА КОРИКОРОВА, А. ОЛЬШЕВСЬКА, М. ОСАДЧУКІВНА, В. ДІЛОВ, В. ЛАВРИШКО, ВОЛ. ЯРЕМА.

ХОР З 60 ОСІБ.

„Балетова Коломийка" в 4 пари

Повна орхестра.

ПОЧАТОК 8.15 ВЕЧЕРОМ.

ЦІНИ МІСЦЬ: $3.00, $2.00, $1.00

Дітий понисще 12 літ не впускається.

Часть доходу на „Рідну Школу" в Галичині.

ДОПИСІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Американські Поляки в ролі жандармів.

Як довідуємося з часописий, то дня 26. грудня 1921 р. відбулася в Ню Йорку перед польським конзулятом українська демонстрація, которої шлюб було пікетоване сього конзуляту за злочини Польщі написані, на яких були ті злочини виписані в англійській мові.

Як голосить вістка, то ся демонстрація зацікавила американську публику, котра, дізнавшись про поповнювані над нашим народом злочини Поляків, висказувала своє обурення, а дехто навіть радив висадити конзулятови вікна, щоби тим надати йому правдивший вигляд тюрми, а не канцелярії представництва якоїсь держави.

Ню-йоркський „Куриєр Народови" (ч. 362, з 28. грудня 1921), подаючи сю вістку, вину сеї демонстрації приписує нашому митрополитови Андреєви Шептицькому. Ся польська газета взиває свій уряд до як найстрогійшого поступовання супроти таких „ренегатів і обивателів Польскі" та пропонує, щоби польські власти сейчас зарядили супроти митрополита карне слідство і покарали його після польського закона. Рівночасно взиває також польське правительство, щоби воно постаралося вже раз висвятити світови, хто то є сі бідні Українці і кілько мордів поповнили вони на польськім населенню у „Всходней Малопольсце".

І розкричався якийсь божевільний Полячок, бо думав, що на його крик прилетять зараз польські жандарми й арештують митрополита, а „українскон дзіч" запроторять до тюрем, з яких вона вже більше світа Божого не буде оглядати. Тоді — мовляв — вже певно ніхто не відважиться виявляти злочинів імперіялістичної Польщі на світло денне.

Та бідака Полячок в своїм запалі призабув, що тут не є невільнича Польща, але свобідна Америка, що тут нема польських посіпаків, але сторожі публичного безпеченства, котрі свою власть можуть попобувати і на польській шкірі. Забув сей польський писака, що його базікання принесуть в Америці стільки якраз користи, скільки принесли польському народови кораблі „Пілсудскі" і „Ню Йорк".

Своєю скаженинною польські редактори заохочують український загал до устроювання ще більше подібних нюйоркському демонстраційних походів, бо, видко діло, що вони мають велику для нас вартість, коли Ляшня так біситься.

Докази, якими Ляхи хочуть нас очернювати, що буцімто Українці в Галичині допускаються ріжнородних злочинів на польськім населенню, нічим не поправлять опінії світа щодо їх держави, бо світ добре знає, що ми були нападені, що ми тільки боронились і що власне тільки завдяки нашому потраню Ляхи є нині панами ситуації.

Та на часі добре булоб поставити сим шовіністичним польсько-американським патріотам кілька питань, на котрі, коли вони відповідять совісно, то тоді раз на завше відхочеться їм шкодити Українцям з „Малопольщі". Ось ті найважнійші питання:

1. Чому армію Галлера і прочу братію, котра напала на українську землю, Поляки називають оборонцями, а не бандитами, якими власне прозиває українське населенне, котре боронило своєї землиці перед наїзником?

2. Чому Полиця, будучи сама невилічимою калікою, накидається зі своїм „опікунством" українському народови?

3. Чому Польща, знаючи добре, що в Східній Галичині жиє лише жмінка Поляків (переважно таких, котрі по польськи не уміють говорити), доконче намагається посісти сю маленьку країну? (Ми знаємо, що Полякам розходиться о природні богацтва в тій країні).

„Браця" в старім краю намагаються бодай підсунути українському населеню якусь каценьку автономію, але американські Ляхи знають лише кричати, щоб як найскорше нас ли позамикати, щоб і сліду по нас не стало.

Чисте божевілле!

М. Стоколоса.

—o—

АДІСОН, КОНН.

Помагаймо українським воякам на чужині!

Ми знаємо з української преси і з приватних листів, як живеться тим нашим воякам-героям, котрі опинилися поза межами свого рідного краю, за який вони свою кров пролували. Найбільше тих українських мучеників находиться тепер у Чехо-Словаччині, яка, заключивши з Поляками союз, починає поволи сповняти їх домагання дотично інтернованих у себе Українців. Наслідком сеї чесько-польської політики житє українських жовнірів у чесько-словацькій республиці стає щораз гірше, а доказом того ті нарікання, які ми читаємо в присиланих до нас письмах.

Таке письмо дістав я також від свого товариша Василя Ціжмана, котрий перебуває в Міловіцах (Чехія). Що сей український вояк перетерпів на всіх воєнних фронтах, сего і на воловій шкірі не списав би. Читаючи його лист, дивом дивуєшся, як чоловік міг пережити таке страшне горе і не стратити змислів.

„Колиб так — пише тов. Ціжман — усю ту дорогу, яку я перейшов підчас воєнної кампанії, звести до одної прямої лінії, то вона сягала би напевно відси аж до Америки і назад".

Поминаючи всі ті страховища і тортури, які мій нещасливий товариш перебув у ріжних боях і полонах, я позволю собі навести тут з його листа один уступ, який відноситься до війни українсько-польської.

„Виджежали ми сю війну — пише Ціжман — через 9 місяців. Захищали ми галицьку землю перед нападами ненависної Ляшні, котра нападала і рабувала наш рідний край при помочі чужих гармат, чужої амуниції і зброї, чужих харчів та одягів, а навіть чужої команди й офіцирів. А в девятім місяци безнастанного бою, коли ся з Франції наспіла Ляхам на підмогу значна армія Галера, і коли в таємнім порозумінню з Ляхами вдарила на нас ззаду ще й Румунія, ми були приневолені відступити зі своєї власної, рідної землі на чеськословацьку територію, де нас розброїли й інтернували. В таборі у Німецькім Яблінніи (біля німецької границі) ми сиділи через оден рік і тяжко бідували. Всього нам бракувало: не було одежі, не було доброго харчу — трактували нас вісяною кашею. Кождий з нас ходив голий і босий, лягав спати на голі дошки і т. д. Відтак, аби поліпшити своє незавидне положенне, ми почали розглядатися на роботу, але се ані дрібки не поправило нашої щербатої долі. Нас харчують лише так, аби чоловік з голоду не згинув, а одежі не дають майже ніякої".

Не хочу надуживати терпеливости читача наводженнем чи переповідуванем поодиноких уступів з письма мого товариша, але зазначу коротко, що положенне наших вояків у Чехо-Словаччині — се одна велика рана, якої нема кому гоїти. Лише дуже маленький процент тих нещасливців повідшукували (переважно за посередництвом нашої „Свободи") своїх свояків і знакомих в Америці тай ті, по своїй змозі, помагають їм матеріяльно. Але що значить така поміч? Се крапля в мори!

От і прийшло мені на думку, чи не моглиб ми тут з нагоди Христового Різдва зібрати дещо на конаду для тих українських вояків, котрі з голоду і холоду запанащують своє молоде житте в чужій, непривітній стороні.

Я не буду говорити богато на сю тему, бо се річ загально звісна, а впрочім — тут річ не в говоренню, а в актуальній помочі. Коли ми розуміємо страшні слова: „голод", „холод", „безнадійність", „розпука", то нам не треба на сю тему ніякої проповіди... Ми зробимо обовязок людскости і не дамо загибати своїм рідним братам, котрі за нас і для нас сде житте жертвували.

Отже збираймо коляду для українських вояків на чужині!

Семен Кунікевич.

НА УКРАЇНУ

Зимові знижені ціні вже уміщені.
Прямі полученя до всіх портів України. Добрий харч і подостатком. Осібні кімнати. Обширні місця на деку. Всякі вигоди новітних кораблів.

RED STAR LINE

Кораблі відїздяють кождого тиждня з Ню Йорк до Плимавт, Шербург і Антверп:

Finland ..... Jan. 7
Kroonland ..... Jan. 21
Zeeland ..... Jan. 28

Стає в Галіфакс їдучи з Европи і до Европи.

З Ню Йорку до Віго, Гамбургу і Данцігу:

Samland ..... Jan. 19

AMERICAN LINE

З Ню Йорку до Плимавт, Шербург, Брукбуттел і Гамбург:

Mongolia ..... Jan. 12
Minnekahda ..... Jan. 26

Всіма дорогами до Польщі.

З Ню Йорку до Гамбургу:

Haverford ..... Feb. 9

Стає в Queenstown їдучи до Европи.

WHITE STAR LINE

З Ню Йорку до Шербург і Саутемптон:

Olympic ..... Feb. 18
Adriatic ..... Feb. 18

INTERNATIONAL MERCANTILE MARINE CO.,
власник 120 кораблів—поемность 1,300,000 тон

9 Broadway, New York City
або місцевих агентів.

ПОДЯКА.

Засилаю Вам, Вп. Урядники У. Н. Союза, сердечну подяку за так скору виплату посмертного в сумі $500, з причини смерти бл. п. мого найдорозшого мужа, Івана Клима. Дай Вам, Боже, щастя і здоровля, щоб Ви надалі могли так в порядку провадити нашу дорогу організацію. **Анна Клим,** Сюард, Na.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

AUBURN, N. Y.

Заходом Укр. гр.-кат. парохії відограється **НІЧ ВИФЛЕЄМСЬКА** на Рождество, то є **в суботу і неділю 7. і 8. січня 1922** в гали **Каццака**, cor. Perrine і Washington ave., о годині 7. вечером. В представленню виступає 40 осіб, хори і оркестра. Доходи на церков. Вступ 50 цент., діти 10 цент. Режісер і діригент М. Соколський, Оркестра Мг. Bishops, Суфлер М. Денега. На се представленнє запрошується всіх місцевих і позаместових Українців до численної участи. — КОМІТЕТ. 2-4

ГАМБУРГ
Просто до
ГДАНСЬКА І ВАРШАВИ
новими кораблями
OROPESA . . . . January 7
ORDUNA . . . . January 21
ORBITA . . . . February 4
Каюти для женщин і родин
THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
26 Broadway, New York
117 W. Washington St., Chicago
або у місцевих агентів

БУВАЛО СЕ ИНАКШЕ ЯК ДНЕСЬ.

Не чуєш Ви сього рода вздихань від старших людий? Діти наші також будуть відкликуватися на наші часи, що годі було ліпше як є їм. Та воно вже так буває, що чим дальше чоловік віддаляєся від природи тим з ним гірше. Говорять що люди жили по сто і по висше сто літ. Се є правда, але чи знаєш вони о всяких консервах, заправлях мясах та других мясних річах держаних на ледї роки і роки? Певне що не знали. Їли то, що зарізали самі, пили молоко сейчас від корови. Може пили фальшоване вино або пиво, може отроюючу горівку? Та де би там! Пили молоко, квас, мід, а до всего вкладали та мочили лічиче гірке зілє яке мати природа на Божий розказ видала для ужитку людий. Се держало їх при здоровю, силі і красі. Тому ані старі люди в їх пізнім віку ходили рівно, просто як росте дерево; днесь люди в молодім віку корчаться, горбляться до земли. Се наслідки того, що не знають що роблять. Босакове Лічиче Гірке Вино має всі ті власности в собі, що мали напитки на їх прародідів. Продається в аптиках і в грасерних. Як що його там не мають, пишіть до виробляючих його: **Bosak Manufacturing Company, Scranton. Pa.** —Adv.

Columbia
УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ

Розпічніть Новий Рік щасливо з Вашими приятелями і любимцями між славними артистами як Медовий, Колюмбії Українська Комічна Трійка, Зіганоф, Тендлер, Петляк, Письменна, Токаренко і Зазуляк, і нові українські рекорди Колюмбія дадуть Вам, Вашим приятелям і родині, не один щасливий Новий Рік, а дайнуть. Ідіть до свого продавця Колюмбія і попросіть його щоб заграв Вам рекорди Колюмбії за січень.

10-INCH 85 CTS.

E 7380	**Морозенько.** Д. Медовий, тенор. **Я сегодня щось дуже сумую.** Д. Медовий, тенор.	E 7238	**Українські потпурі.** Ч. 1. Мишка, Циганов, гармоніка сольо. **Українські потпурі.** Ч. 2. Мишка, Циганов, гармоніка сольо.
E 7381	**Коломийка № 2.** Колюмбія Українська Орхестра. **Український Козак.** Колюмбія Укр. Орхестра.	E 7237	**Старий Нечипер.** Українське Комічне Тріо. **Москаль.** Українське Комічне Тріо.
E 6032	**І шумить і гуде.** Др. Леон Тендлер, баріітон. **Зажурився чоловік.** Др. Леон Тендлер, баріітон.	E 4931	**Гоп моє гречанки.** Колюмбія Укр. Орхестра **Думка українська.** Колюмбія Укр. Орхестра
E 4699	**Велике нещасте.** Іван Петляк і Галя Письменна. **Клопоти Петра.** Іван Петляк і Галя Письменна.	E-4698	**Сонце низенько.** Токаренко, дует. **Ой, у лузі.** Токаренко, дует.
E 2728	**Ой летіла зазуленька.** М. Зазуляк, баріітон. **На чужині загибаю.** М. Зазуляк, баріітон.	E 2727	**Казав мені батько.** Михайло Зазуляк, баріітон. **В Гаю зеленім.** Михайло Зазуляк, баріітон.

Жадайте в сусідних склепах БЕЗПЛАТНОГО Катальога і нових випусків.

Гляйть за торговельною маркою Колюмбія а при купні подайте числа рекордів Колюмбії.

Columbia Grafonola

УКРАЇНСЬКІ рекорди Колюмбія є знаменитими українськими рекордами і виконані УКРАЇНСЬКИМИ артистами.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Сим подається до загального відома, що Екзекутива У. Н. Союза, в увзглядненню численних домагань урядників відділових, з огляду на усталений звичай по відділах У. Н. Союза, в цій порі року приймати нових членів до організації за зменшену ціну вступного, ухвалила, що в місяцях СІЧНИ і ЛЮТІМ 1922 року буде приймати НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО У. Н. СОЮЗА ЗА ОПЛАТОЮ ТІЛЬКО 50 ЦЕНТІВ, ВСТУПНОГО.

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА:
ІВАН КАШТАНЮК, гол. рекорд. секретар.
Дано в Джерзи, Сіти, Н. Дж. 28 грудня 1921 р.

ЗАЧНІТЬ КУПУВАТИ ТЕПЕР
MAGNOLIA
і
STAR MILK
ШАДІТЬ ПРЕМІЙОВІ КАРТКИ НА ЦІННІ ПРЕМІЇ.
Пишіть на котру небудь задресу на противній стороні премійової картки по ілюстровану премійову лісту.
„Виплатиться щадити премійові картки".

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

КРОВ ЗА КРОВ

НА ЗАПОРОЖУ.

Оповіданне з другої половини 17-сотих років.

(Продовженне). (10)

Василь вернув до тої десятки козаків, котру полишив був під проводом Петра. Між ними були оба ті, з котрими Петро підглядав московський табор: Криворучка і Недоля. Тепер Василь казав Петрови іти до козачого табору і взяти провід в свої руки. Не можна було предвидіти, що станеся, отже в таборі потрібний був провідник, що знав весь плян і мав голову на карку. Недолі Василь казав лишитися на місци, щоби як прийдуть Татари, а він сам з якої будь причини не прийде, завів їх на визначене для них місце. Сам з прочими девятьма підійшов під московський табор і станув на місци, де мало бути леговище гетьманців. Вони, покуцюєи обіцяним мелом вже давно відійшли що до одного до табору Запорожців. Трех Запорожців Василь зараз відрядив, щоби обійшли навкруги московське леговище та придивилися, як Москалі розкладися і де стоять їх вартові. Скоро лиш розвідники прийшли з обзорни, Василь вернув до Недолі. За малу хвилину з трави стали висуватися Татари.

— А се на що? — спитав Василь, бачучи, що кождий Татарин мав вязанку сухого чепиря встромлену на спис.

— Сим в московськім таборі зробимо з ночи ясний день. Завтра світимо, щоби наші луки і рушниці добре бачили свою ціль. Мусимо уважати, щоби не змарнувалась ні одна стріла, ні одна куля. Инакше ми гірко відпокутувалиб наш напад. Сили не рівні. Їх більше ніж в троє тілько. Нас лише шістьдесять, а москалів двіста. Бодай половина Москалів мусить впасти, заки друга половина протре очі і зміркує, що діеся. Заки решта вхопить збрую і стане боронитися, мусить з тої другої половини впасти знов половина. Аж тоді, коли та решта стане до бою, будуть по обох сторонах рівні сили.

— Ви відразу будете мати перевагу, бо Москалі сплять розділені і не разом скочуть у бій. Більша половина спить покотом у тряпці. Офіцири з третиною мужви розмістилися у возах прикритих полотном. Аж по довшім часі годні будуть вилізти. Та ще й якийсь час будуть питати, що таке сталося. До тої пори ви вже справитеся з тими, що сплять під чистим небом. Справитеся, заки вони подумають про оборону, бо будуть заспані і стрівожені. Ось там на боці я буду стояти з десятьма козаками. Як треба буде, то прийду на виручу.

— Насамперед треба спрятати вартових, — промовив татарський отаман.

— Там тобі двох моїх козаків, що знають де вартові стоять. Покажуть вам.

Василь вернув до своїх і післав Татарам обох розвідників. Вони попідводили Татар аж до місць, з котрих можна було добачити вартових. Татари з ножами в зубах повзли на черевах дальше. По хвили з кількох сторін зарахкали жаби. Се були для цілого чамбула знаки, що московського табора вже не пильнують ніякі вартові. Козаки підвели тоді татарський чамбул під сам табор і самі відійшли до своїх, там де було леговище гетьманів і де дожидав їх Василь.

Підсунувшися під табор, Татари позапалювали вязанки чепиня, які мали на списах. Коли чепине вже горіло, кождий Татарин замахнув сим огневим снопом і вкинув до середини табора, між вози і сплячих на земли Москалів. В таборі стало так ясно, як в білий день. Татари бачили там найменшу дрібку. Між тим Татар, що стояли в тени, з освітленого табору годі було добачити. Позбудженні світлом Москалі посхоплювалися на ноги. Неоден горіючий сніп упав таки на сплячого Москаля і добре попік його. Декотрий з болю і з жаху зарев'в неначе підрізаний бик і тим решом ще більше наполохав других.

Коли Москалі вже посхоплювалися на ноги, загриміла сальва з мушкетів. За нею посипалися стріли з луків. Рушниці, котрих вже ніколи було в друге наряджати, Татари покидали на землю і лише з луками і ножами в руках метнулися між Москалів, що безладно і безрадно бігали сюди й туди.

Вже розвидновалося, коли Василь з десятьма козаками перебрив річку, простуючи до свого табору. Зараз за річкою зустрівся з Петром. Коли стріли затихли, Петро троха зі шкіри не вискочив був, цікавий, як все те скінчилося. Не міг видіти на місци, отже пустився до річки і там вижидав вісти.

— Кінець? — спитав, коли зійшовся з Василем.

— Кінець. Пішло надсподіване добре. В такім ділі на ватагу сего Татарина можна покладатися. Поклявся мені яструе не брати й ні одного не випустити. Так і зробив. Не спася мабуть ніоден Москаль. Ранених Татари подобивали. Коли вже сіріло, оглянули степ кругом побоєвища... Не побоєвища... різні. Там таки не билися, лише різали. В кількох місцях трава була видоптана в степ. Татари, очивидно, здогадалися, що деякі Москалі спаслися бігством. Посідали на коні і пустилися у степ, по три на кожду тропу. Так перейміли і справили на той світ ще вісім Москалів... Мають заплату за Березівку!

— Ти що робив за весь той час?

— Ми в різні участи не брали. Стояли весь час оподалік. Татари самі справилися з Москалями... Я і вдоволений і досадно мені... що мій мини не було Филемонова. Коби то ще на него наскочити!

— Ти дуже добре зробив, що не пустив наших до сеї поганої роботи. Бо всеж таки то тирана, не лицарська річ. То не був чесний лицарський бій, лише чиста різня. Козача шабля не повинна плямитися кровю в той спосіб пролитою.

— Різня... Се справді була різня, не бій. Кров за кров! Але ми війско... Ми лицарі, не кати. Тим то й я і мої товариші лишили шаблі в піхах. Але з ними я і чесного бою був би не пропочинав. Вони не варті були того, щоби чесний лицар мірявся з ними, як рівний з рівними. Вони прості злочинці, що заслужили собі на смерть з руки ката. І я передав їх у руки ката. Березівчани погибли з їх катівських рук. В такий самий спосіб вони погибли з рук татарських катів. Котюзі по заслузі... Коби ще Филемонова, коби ще Филемонова!...

— Відумершину взяли Татари?... Вдоволені?

— Всю, бо я так з ними умовився був. Лише для Гетьманців я з тої добичі виторгував дві мажі з харчами і по дві пари волів до кождої мажі... Що вони роблять? Я потерпав, що скоро почують стрілянину, то прибігать ратувати віддавших під їх опіку Москалів. Тоді неоден був би пішов разом з Москалями землю гризти. Як ти їх здержав?

— Хотіли іти. Але тоді, коли зачалася стрілянина, вони вже були підхмелені. Зразу, як і всі наші, здивувалися, бо не знали, що се значить. Вони від наших чули про те, що ми полонили були якихсь двох Татар. Через те й стали брати під розвагу можливість татарського нападу на Москалів. Гетьманці вагувалися. Не знали, що робити. Не дуже то мали охоту йти ратувати сих, як казали, песявірів. І меду жаль їм було. В сій боротьбі між обовязком і спрагою, по стороні обовязку станув страх перед карою. Вони знали, що як вернуть домів, у свою Полтавщину, то Москва навчить їх, що се значить самовільно лишити табор. Тим більшої кари боялися, як би сей наскок Татар, чи иншої якої „біди" зле закінчився для Москалів. Врадили вертати.

— „Зле", подумав я. „Треба їх за всяку ціну придержати".

— Я насамперед похвалив їх за се, що не забувають за свій обовязок, за свою лицарську честь. „Але з сего не виходить", кажу їм, „щоби ви, заки підете спасати Москалів, не розпращалися з нами гідно. Випиймо по пращальному кухлеви!" По сім пращальнім кухлеви... а вже дуже незручно держалися на ногах, випили ще по кухлеві, для „скріплення завзяття". Потому пили „на погибіль Татарам!" Нарешті, але тілько деякі твердолоби, бо більшість вже повалялась була в траву, пили „на погибіль Москалям!" Досить, що мід був дужший, ніж почуттє обовязку і страх перед карою. Лишилися всі і ще до тепер сплять мертвецьким сном.

— Нехай дальше сплять!

— Але що потому зробити з ними, як рушимо в дальшу дорогу? Сяк чи так треба цілу ту пригоду вдержати в як найбільшій тайні. Вони, як протверезяться, вернуть до Москалів і знайдуть таборище заслане трупами. Здогадаються, що ми нарошне відтягли їх від Москалів. Наші люди всі задержать язик за зубами. Але ті? Їх не можна ані домів пустити, ані до Січи вести. До того дома жде їх кара...

— Я так само думаю. Ні до Січи, ні домів.

— Так щож зробити з ними?

— Ще пора про се думати... Насамперед, заки взагалі рушимо в дальшу дорогу, треба нам самим придіматися. Се вже друга неспана ніч. Розставмо сторожі і лягаймо спати... Так до півдня.

Полягали, та сон їх не брався. В їх головах було як в кошмаринку. Найбільше морочило їх питанне про се, як Гетьманців задержати на Запорожу. Не схочуть, бо вони дома полишили родини.

— Ти спиш? — спитав Василь Петра.

(Далі буде).

ШИФКАРТИ ПОТАНІЛИ О 25 ДОЛЯРІВ.
СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ
ПАШПОРТИ
КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ
ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ

РОДИМЦІ! Заки віднесетесь до фірм, котрі іменуються Українцями тільки длятого, що мабуть родились на Україні, або до таких, що заборгато обіцюють, удайтесь устно або письменно до знаної Вам від ст. ПРАВДИВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НОТАРІЯЛЬНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ, яка находиться у власнім будинку і полагоджує висші згадані справи найтаньше, найскорше і під повною гарантією.

T. J. HRYCEY & CO., 329 S. 4TH ST., PHILADELPHIA, PA.

ПОЧТОЮ ТЕЛЕГРАФІЧНО БАНКОВИМ ЧЕКОМ

СКОРО І БЕЗПЕЧНО ПЕРЕСИЛАЄ ГРОШІ ПІСЛЯ ДЕННОГО КУРСУ

BOSAK STATE BANK
Scranton, Pa.

Приймає ощадностеві вклади почавши від одного доляра, а платить процент від дня вложення гроший.

Продає Шифкарти на як найліпші кораблі, на кожду морську лінію.

Урядово і совісно виготовляє краєві нотарільні і правні справи.

У всякій банковій справі пишіть або приходіть до:

BOSAK STATE BANK
Scranton, Pa.

НИЛЬНУЙТЕ СВОЇХ ПРАВ І КОРИСТАЙТЕ З НИХ!

РОДИМЦІ!

Бажаєть де-небудь до „Library" в Злучених Державах, то знайдете там книжки англійскі, французькі німецькі, італійскі, російскі грецькі жидівскі, чеські, вельскі, хінські, турецькі — та Бог-зна що ще, але українскими, звичайно, — дасть Біг! Чому воно так?... БО МИ НЕ ДБАЄМО ЗА СВОЇ ПРАВА. Всі книжки в „Library" купується за гроші-податки, яких немала найма забрана і з української Руськи. Другі народи домагаються від Громадських Управ, щоби в їх містечка „Library" конечно були і книжки в їх рідній мові, — тому й їх книжки до „Library" закуплено; а ми, Українці що?... от, як звичайно: Ноби так хто, то найбільше!..

Жаль а й гріх; Родимці! І наші книжки, бодай що-найкращі, повинни бути в кождій „Library". Читалиб їх ми самі, і наші діти, та ще й не один з чужинців читаїв їх, і запізнавсьбі бажаше зі всім нам рідним і дорогим, а відтак певно і думалиб краще про нас.

А тут ні коштів, ні великих заходів: Написати кілька слів просьби, на просьбі підписати вимагано число підписів і ту просьбу доручити Громадській Управі; то ясно, а решту полагодить сама Громадська Управа.

Розважте, Родимці, що скажу. Чи не карта вона так малого заходу? Та чи добре робите, що сю справу занедбуєте?... Кому з того вигода?... Будьте!..

Ой, не добре воно! Направте лихо, хоч і спізнились! Зберіться двох-трох в Комітет, зайдіть до Громадської Управи, чи до Заряду Вашої „Library", вишукайте там ви і що, і справу переведіть в житє, а буде Вам за се честь і слава та дяка у рідного народа.

Ану, хто перший!?

Просьби в англійській мові до Громадської Управи, виготовимо Вам радо, коли у Вас нема кому, а книжок до „Library" можемо доставити кілько схочете і яких схочете.

Нуж, до діла, Родимці!

По близші вказівки пишіть на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, - - - - - New York, N. Y.

БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ

ВПРОСТ БЕЗ ПЕРЕСІДКАННЯ З НЮ ЙОРКУ ДО:

ГАМБУРГ ..... 3 класа .....$103.50 }
ДАНЦІГ ..... " " .....$106.50 } І 95 водатка
ЛІБАВИ ..... " " .....$110.00 }

ЗНАМЕНИТІ КОРАБЛІ-ДВОШРУБОВЦІ ВІДПЛИВАЮТЬ

„ЕСТОНІЯ" - - - - - - 11. СІЧНЯ
„ЛІТУЕНІЯ" - - - - - - 1. ЛЮТОГО

Такою новою прямою лінією між Лібавою — Данціг — Гамбурґ, Канада.

Зарезервуйте місце у наших уповажнених аґентів у вашому місті, або BALTIC AMERICAN LINE, INC., Gen'l. Pass. Agents, 9 Broadway, New York City.

РОДИМЦІ-УКРАЇНЦІ!

„Кобзар" Тараса Шевченка — се наша свята книга. І що „Біблія" в хаті християнина, те „Кобзар" в хаті Українця!

Ся свята книга „Кобзар" повинна бути в кождій хочби і найбіднійшій, українській хаті. Не маєш її, Сестро, Брате, — так сейчас замовляй одну із сих:

„Кобзар" в 1-м томі, брошурований, давнійше $1.00, тепер ..... $ 80
„Кобзар" в 2-ох томах, брошур., давнійше $1.75, тепер 1.50
„Кобзар" в 3-ох томах, брошур., давнійше $7.00, тепер 5.00
„Кобзар" в 3-ох томах, в оправі, давнійше $9.00, тепер 6.50
„Кобзар" в 5-ох томах, брошур., давнійше $10.00, тепер 8.00
„Кобзар" в 5-ох томах, в полот. оправі, давнійше $15.00, тепер 10.00

Замовлення і гроши належить посилати на адресу.

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, - - - New York, N. Y.

Григорій КУНАШЕВСЬКИЙ
ПРЕДСТАВИТЕЛЬ ВСІХ КОРАБЕЛЬНИХ ЛІНІЙ.
Шифкарти на всі найвигіднійші Кораблі.
Старанна опіка для родин.

Родимці! Бажаєте святкувати в краю надходячі СВЯТА, старайтесь замовити собі місце до відїзду, поки-не число відїзджаючих з кождим днем зростає.

Бажаєте вислати грошеву поміч оставшій в краю рідні, висилайте її сейчас, щоб рідни Ваша змогла в час еще на СВЯТА таку отримати.

За всякою порадою повинні відвестись з повним довірєм до знаної Вам старої фірми, где все полагоджується точно і ретельно

C. KONAHSHEVSKY, 179 E. 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЧИТАЧІВ.

Книгарня Українського Народного Союза в Ню Йорку має найбільший склад а й вибір українських книжок і продає їх по можливо найнизших цінах.

Пишіть по катальог книжок на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, - - - New York, N. Y.

УКРАЇНСЬКІ ПРИВАТНІ ШКОЛИ В ГАЛИЧИНІ

40 літ діяльности У. Н. Т. (Українського Педаґоґічного Товариства).

В цему місяці святкує Українське Педаґоґічне Товариство сорокові роковини свойого істнування і своєї діяльности. Сорок літ минуло вже з того часу, як невеличкий гурток людий заснував у Львові „Руське Товариство Педаґоґічне", якого первісною цілию було: згуртувати українське учительство до педаґоґічної праці для рідної школи. Може ще не зовсім ясно, але інтуїтивно відчували перші основателі грозу, яка мов чорна хмара насувалася на нашу українську школу від 1868 р. з утворенням Краєвої Шкільної Ради. Не передбачували ще тоді, яке важке завдання припаде в будучині на цьому педаґоґічному товариству, щоби ту хмару розсіяти. Але й первісна ціль була для тодішнього громадянства симпатичною і в члени товариства починають вступати люде ріжних станів і ріжних партійних поглядів, між иншими і такі, які згодом найшлися у скайно ворожих таборах. (Згадати хочби Володимира і Олександра Барвінських, Осипа Маркова і Осипа Мончаловського.) Але в той час ідея товариства єднала найскрайніші елементи.

Повсюди, дуже повсюди добувало собі ясне товариство зрозуміння серед широких мас народу — дрібними кроками йде сперва його робота. Коли глянемо на неї з перспективи сороки літ, то видасться вона нам може і маловартною — але не забуваймо, що треба буйних весняних вітрів, щоби брость дерева пустили, чим більший огонь, тим краще кується зелізо — прийшли і на УПТ. такі хвилини, весняних бур і гарячих огнів, що пхнули його вперед і первісного свойого педаґоґа, який редаґував „Учителя" і „Дзвінок", зробили поборником прав рідної школи в найширшому національному розумінню.

Перша діяльність товариства це видання книжочок для молодіжі, педаґоґічного журналу і газетки для дітей. Відтак прийшла черга на заснування інститутів для хлопців і для дівчат (1888-89). В тому часі поширює товариство свою роботу і на провінцію через закладання філій, яких по 1900 рік було вже 12.

Великого значіння для будучого напрямку діяльности товариства було заснування в 1898 році першої української дівочої видїлової школи ім. Шевченка у Львові. Вона то і стала першим звеном довгого ланцю, що нині опасує наш край. Початок його держить у своїх руках — жінка. Символ, який порозуміли жабуть і перші ініціятори школи, націоналізацію виховання треба зачинати від жіночтва, від будучих матерей виховательок нового покоління.

В 1903 р. повстає заходом УПТ. перший український жіночий учительський семінар у Львові, а при ньому розвивається постепенно і школа вправ.

За тими першими приватними нашими школами повстають згодом і другі в самому Львові і по усіх більших центрах Східної Галичини — школи народні і ґімназії, курси семінарійні і підготовляючі до середних шкіл.

Богато енерґії і заходів присвячувало УПТ., а саме Головний його Виділ справам бурс хлопячих у Львові. Щоби шкільний молодіжі з провінції дати належне у Львові приміщення, приступило товариство в 1900 р. до будови великої бурси при вул. Потоцького, що мала дати приют 200 — 250 ученикам. Бурсу виставлено величезним коштом пів міліона корон — але труднощі фінансової натури примусили товариство вже в 1912 р. бурсу продати, а за одержані гроші куплено каменицю на меншу бурсу (100—120 учен.) і площу при вул. Садівницькій.

Поладнавши з клопотами фінансовими, могло товариство інтензивніщу роботу розвинути на инших ділянках.

Видавничий рух в тому часі змагається в товаристві о стійки, що приступлено до видавання підручників для середних шкіл і видано їх до війни звиш 20. Загалом видало товариство за час свойого існування 165 книжок для дітей і молодіжі, 22 для учительства, 20 шкільних підручників, образкових видань 16, инших 10. Видало 26 річників „Учителя", 25 річників „Дзвінка" видавало перепини листки, стінні календарі, марки і телеграми У. П. Т., шкільні зошити, друки і формулярі для діловодства шкіл, філій і кружків УПТ.

Поширюючи свою діяльність, товариство шукало все нових доріг до кращого зреалізування своїх завдань і тим поясняти треба часті зміни його статуту. Вже в 1902 р., а не більше в 1906, розбито централістичний устрій товариства, надаючи філіям, широку автономію і право засновувати Кружки, через що могло УПТ. дотерти і до найдальших закутин краю — сіл. Це справді оживило провінцію — вже в 1910 р. числить товариство 51 філій, а 4298 членів. Але перетомову хвилину в життю товариства ставить 1912 рік, прийняття четвертого з черги нового статуту, який опертий на статутах анальоґічних чужих орґанізацій, а примінений до наших умовин, основно зміняв цілий устрій товариства. Змінено і назву щойно тепер на Українське товариство педаґоґічне.

І ось УПТ. з колишнього центрального товариства стає союзом поодиноких самостійних орґанів, себто Кружків, що повстають на місце давних філій Кружків. Поза Кружки перебирають на себе тепер властиву роботу освітну і педаґоґічну, кождий на своїй території, а начальна Управа, звільнена від тягару величезного обсягу справ, може тим інтензивніще виконувати загально принципіяльні завдання.

В рамах нового статута приступила нова Головна Управа в 1914 р. з найкращими плянами і надіями до своєї роботи. Шлях був ясно намічений, робітники найшлися, реорґанізація почалася. Педаґоґічно-орґанізаційна комісія ладить статистику наших українських шкіл у цілому краю — спеціяльний орґанізатор їздить по філіях з рефератом про нові завдання Кружків, Головна Управа приготовляє проект педаґоґічного конґресу у Львові на листопад 1914. Небо було ясне і погідне — величавий здвиг „Січей" і „Соколів" в останніх днях червня повищив підем духа у всіх, розбудив віру в наші сили.

Та в самому розгарі цеї інтензивної роботи товариства загуміли гармати і воєнна хуртовина спинила усяку педаґоґічну і освітну діяльність. Школи УПТ. перестали фунґувати — звинено жіночий учительський семінар і школу вправ у Львові — для інституту ім. св. Ольги не стало приміщення — видавництво „Учителя" і „Дзвінка" припинено. Кружки на провінції закинули свою роботу — затих шкільний дзвінок, заговорили кріси і самострили.

Але воно не тривало довго. Прошуміла Буря, розсунулися хмари, у темряву заглянув луч і Українське Педаґоґічне Товариство відновлює свою діяльність зі здвоєною енерґією, бо круг його компетенції і морального впливу мусить обняти тепер цілий край. Ухвалою представників усіх наших центральних політичних, освітних і економічних орґанізацій з дня 3. червня 1920 р. признано УПТ. найвищою владою усього нашого приватного народнього і середнього шкільництва, усіх шкіл для образування української молоді.

УПТ. відновлює усі свої колишні аґенди, в першій мірі школи. Будяться до житя давні, виростають нові. Ще ніколи перед війною не горнулося стільки дітвори до наших шкіл, як саме тепер — немов війна, що загрозила нам утратою національного істнування, навчила наших батьків дорожити рідним словом, рідною школою, в ній шукати захисту проти ворожих филь навали.

Сьогодня **у самому Львові**, в центрі галицької волости, маємо **вісім шкіл УПТ.:** 3 семінарійні школи (дівоча ім. Шевченка, дівоча і хлопяча ім. Грінченка), 4 клясову хлопячу школу ім. Шевченка, 2 чотирокласові мішані школи (ім. короля Данила і князя Льва), 4 клясову мішану школу на Левандідці і 2 клясову на Клепарові. В усіх тих школах вчиться 2003 дітей в 54 відділах, учительських сил є 68. На удержання одних своїх львівських шкіл видало УПТ. в останніх трох місяцях 1.898.121 мк.

І на провінції поглубілася і поширилася останніми часами ідея „Рідної Школи". Повстають **народні школи: в Перемишлі** 574 літ.), **в Стрию** (400), **в Станиславові** (345), **в Дрогобичі, Золочеві** (235), **Рогатині** (110), **в Долині** (166), **в Копичинцях** (122), **в Городку.** Дійно найдеться гурт щирих наших людей, що виїють викрасати в темряві огонь, посіяти віру у зневірену товпу — там на підлозу, справленому любовю, виростає рідна школа. Народна і вища.

Давні наші **приватні ґімназії**, підірвані тут і там воєнним лихоліттям, розвивають такі дальше, наперекір усім невзгодинам: в **Яворові** (7 кляс, 138 учен.), в **Рогатині** (5 кляс, 209 учен.), в **Чортякові** (8 кляс, 213 учен.), в **Долині** (8 кляс, 201 учен.), в **Коломиї** (жіноча 6 кляс, 159 учен.) в **Станиславові** (жіноча 3 кл., 91 учен.).

Ґімназійні курси ведуть кружки УПТ.: в **Золочві, Дрогобичі, Комарні, Калуші, Кутах, Глинянах, Луці к. Самбора, Любачеві, Любіні, Великому, Добромилі, Радехові, Снятині.**

Семінарійні курси маємо: в **Долині** (4 роки), в **Калуші** (1 рік), в **Коломиї** (4 роки, 177 учен.), в **Стрию** (4 роки, 120 учен.), в **Станиславові** (80 учен.), в **Тернополі** (4 роки, 107 учен.). В цему році відновлено також жіночий семінар у Львові, відкриваючи 1. рік, який числить 16 учениць.

Від кількох літ уладжує також УПТ. **семінарійні курси матуральні**, щоби придбати для наших шкіл своїх учителів і відкрити дорогу горожанської служби для свойого народу сотками нашої молоді, що недавно ще стояла в огнях бою, а тепер опинилася без средств до житя. В цему році істнують матуральні курси: у Львові (50 канд.), в Копичинцях (35), в Яворові (15).

Доточки про школи, не могло УПТ. позабути і на головну підпору цих шкіл, на своє учительство, яке з правдивою самопосвятою, мимо вужденної платні, стоїть на своїй вартовій стійці, береже народньої кріпости, народнього добра — повірену собі дітвору у молодіж. Головна Управа УПТ. перевела в останніх місяцях упорядкування платень свойого львівського учительства, щоби тим найкращим народним працьовникам забезпечити трохи ліпші життєві умовини і дати їм змогу вповні віддатися рідній школі, навчанню і вихованню без висушуючої мозок журби о насущний хліб.

Навязуючи до передвоєнної своєї видавничої діяльности, товариство приступило до зорґанізування анкети в справі видання українських підручників для наших середних шкіл. По них прийде черга на книжки для народних шкіл, на лектуру для дітей і молодіж, на діточу газетку.

Поширена орґанізаційна праця товариства на Львів і на провінцію вимагала і збільшення канцелярійного персоналу і персоналу відділу „Рідної Школи", який взяв на себе пропаґанду ідей товариства у найдальші закутини краю і поза край аж геп за океан, між наших американських братів.

— А щоб цеї пропаґанди: здобути фонди на „Рідну Школу". А тих фондів треба нам з кождим днем більше, бо з кождим днем ростуть освітні запотребування у нашого народу — прибуває шкіл, прибуває учителів, треба нам власної хати на школу, на бурси, на інститути, на магазин книжок, на книгарню, на салі відчитові, на бібліотеки діточі, на многомного ще инших річей. І фонди мусять на це найтися і найдуться певно, як що тільки кождий член великої української громади зрозуміє клич „Рідної Школи".

В ШКОЛІ — НА БУДУЧИНА!

А найпаче такий народ, як ми, що протирається ще терністим, колодами заваленим шляхом до сонця свободи, такий народ усі свої надії мусить оперти на школі, на цій всенародній школі, що обіймає весь край, що не полишить вродної української дитини без освіти у рідному слові, не позволить тиятися безрідним сиротятам попід чужі плоти. Докіль у нас своя школа і ми можемо її самі удержати — то в наших руках ключ, що скорше чи пізніще нам двері тюрми і виведе на ясний світ.

В сороклітні роковини істнування УПТ. кинемо оком на його діяльність, а опинивши все що було в ній доброго, змірявши велич завдання, яке стоїть перед товариством тепер і найблищому майбутньому, станьмо в ряди борців за „Рідну Школу" — не яко членів прихильників, а справжніх борців, що виборюють їй моральну і матеріяльну поміч усего громадянства і вірно стоятимуть при ній проти всяких вороких затій і не дадуть відкасти ні одній її частинці і таким кріпким муром любови, самопосвяти і жертвенности окружать свою „Рідну Школу", що вона спокійно зможе сповняти одну лишень задачу: вчити і виховувати, бо всі инші журботи матеріяльного характеру перебере на себе цілий народ.

К. М.

ДАР ЛЮБОВИ

Перша найліпша, найстарша і найбезпечнійша фірма в посилках дарів любви на

УКРАЇНУ,

Готові запаковані бакси і пакунки висилається скоро і сумлінно по можливо найнизшим цінам.

Оплати фрейтові і асекурація до місця призначення.

Спеціяльні урядження для добродійних посилок.

Всі ордери скоро полагоджувані в наших філіях в ПЕТРОГРАДІ, МОСКВІ, РИЗІ, ЛІБАВІ, ВАРШАВІ, РЕВАЛЮ, ДАНЦИГУ, ОДЕСІ.

По дальші інформації пишіть:

AMERICAN MERCHANTS SHIPPING & FORWARDING CO.,
147 — 4th Ave., New York. Warehouse: 157 E. 25th Street
European Representative: Hamburg American Line, Hamburg.

ПОЗІР! НЮАРЧАНЕ НА ДОЛІ МІСТА!

Заходом читальні „Просвіти" отворилась з днем 28. грудня в українській школі при 93 Van Buren St. **ВЕЧІРНА ШКОЛА** для старших мущин і женщин для грамотних і не грамотних під ключем: „Учителя". Наука тревае від 7.30 до 9.30 в отсих вечерах: В понеділок для грамотних: граматика в українській мові. В середу для не грамотних: буквар і читанє. В четвер для грамотних: математика. Вписи в отсих вечерах в недїлю пополудни. Цінїй курс тревати-ме до 1. червня б.р.

ВСТУПІ ВІЛЬНИЙ. 1-2

По близші інформації зголошувати-ся, до: **П. Костів-Костур, 64 Charlton St., Newark, N. J.**

ФАРМИ!

НА ПРОДАЖ — 97 АКРІВ ЗЕМЛІ З ЛІСОМ

в місті Woodbine, N. J., Cape May County, по 12 доляріз за акер, 15 мінут ходу від міста, в місті є 6 фабрик. Продаєтьпся устно або писемно до: 95-

T. J. HEYCEY & CO.,
229 So. Fourth St., Philadelphia, Pa.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

Родимці! Маю дуже добрі фарми на продаж. 1) Фарма в самім місточку, 30 акрів урожайної ріллної землі. Будинок первої клясы, мости в хаті і стайни, 5 добрих корон, 1 кінь, 3 безрогих, стадо курей, господарські знаряди і сегорний збір. Цена $3600, готівкою $1500 а решта на догідні сплати. 2) Фарма 2 милі від міста, 52 акри урожайної ріллної землі, 7 корів, 1 жеребка, 2 коні, стадо курий, 3 безрогих, фармерські знаряди і добрі будинки. Цена $3000, готівкою $2000 а решта на сплати. Хто зайтересуєся сим, прошу писати до: **WASYL SYNIUK, P.O. Boonville, N. Y.** 1-2

ПОЩО ТЕРПІТИ?

Ревматичні, невральгічні і мускулярні долягання, скоро влекшите через негайне ужите

PAIN-EXPELLER

Торговельна марка Реґістр. Уряду Злучених Держав.

Упевняться чи дають Вам правдиві і щасні поліки 50 років.

Глядіть за торг. маркою ЯКОРА.

ПІДРУЧНИЙ (КИШИНКОВИЙ) КАЛЄНДАРИК

на звичайний рік

1922

в тривалій цератовій оправі.

Ціна 10 центів з пересилкою.

Пишіть на адресу:

„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

НОВІ КНИЖКИ.

„Поза межами болю", др. Осипа Турянського ..... .50
„Земля", повість Ольги Кобилянської, брошур. $1.25, в оправі $1.50
„Перлина", повість Ольги Кобилянської, брошур. $1.25, в оправі $1.50, в люксусовій оправі $2.00
„Сонцева ліщина", трагедія от. Ст. Думина ..... .50

Замовлення і гроші належить слати на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ СПІЛЬНИКА до фарми. Від спільника наміраю $750. Голосится до: Sam Onuako, R. F. D 1, Box 81, Westerville, N. Y. 03-05,1-7

Пошукую сьвітчої сестри АННИ ЛОТОЦЬКОЇ з Кутів, пов. Радехів, Гал., котра мала перебувати в Mighang Pa. Хтоби о ній знав або вона сама, прошу зголоситися до: Wm. Swistun, 1012 Norman St., Danville, Ill. 1-2

ВДОВИЦЯ в віці 26 літ, пошукує місця за господню дому. Интересовані звертають порозумінє листовно на адресу: 03-05,1-5

ТЕОФІЛЯ ВАЛЬЧИК,
130 E. 4th St., New York, N. Y.

Пошукую знакомого ІВАНА ГЛАДІЯ з Гладіялефці. Хтоби про нього знав або він сам, най зголоситься на адресу: 1,4

FRANCIS CINKIEWICZ,
315 E. 73rd St., New York, N. Y.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

ВАСИЛЬ СИНЮТИН із стрийського повіта, село Дулїби, повідомляє своїх кревних і знакомих, що находиться в Ukr. Tabor „B", w Josefove, Czechoslovakia. Заразом просить о подання їхніх адрес, в дуже важний справі. 2-4

ВАСИЛЬ ТУЖИНСЬКИЙ, Ukr. Tabor B. No. 27/2, Josefov, Czecho-Slovakia, пошукує своєї тіточної сестри Собінку Крукенчину з Турки, Гал., і прошу її о матеріяльну поміч. Рівночасно пошукую стрийка Леся Тужанського з села Волосника, пов. Турка, Гал. Хто би о них знав або вони самі, прошу зголоситися на повисшу адресу. 2-3

ПЕТРО БРИЖИНСЬКИЙ, Ukr. Tabor B. No. 27/2, Josefov, Czecho-Slovakia, пошукує своєї мами брата Николу Гудзия з села Стрільче, пов. Городенка, Гал. Хто би о ньому знав або він сам, прошу зголоситися на повисшу адресу. 2-3

ПОТРІБНА інтелігентна женщина до заряду домом у сиротинці. Зголошення слати на адресу „Свободи", „для священика". 2-4

„ВИФЛЕЄМСЬКА НІЧ"

Партитура муз. М. Коїка, до набуття у Я. КОТЯКА, 2234 W. Augusta St., Chicago Ill. Ціна партитури 5 доляріз. Лібрето додаю даром. З замовленєм спішіть, бо наклад дуже маленький. 2-3

НАЙНОВІШИЙ КАТАЛЬОГ КНИГАРНІ „СВОГО ДЯДЕ" ЗАГАЛЬНОГО ПРОДАЖУ ДНРОМ

SIGSKOY BAZAR
24 E. 7-TH ST.
NEW YORK, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.
І одиня приняття: від 9. рано до 9. вечер; в неділї до 4. пополудни.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ АПТИЦІ
ДРА АБОВИЧА
157 AVENUE B, pir 10. улиці, NEW YORK
є доктор з яким можете говорити рідним язиком.
Медицини продаються по знижених цінах для відїзджаючих за границю. -77--

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
304 — 2nd AVENUE,
між 17. а 18. улицею
NEW YORK, N. Y.
Годині офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 1882 Stuyvesant

СПЕЦІЯЛІСТ
НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ.
ЛІЧИТЬ ВСІ ХРОНІЧНІ ЗАСТАРІЛІ СЛАБОСТИ МУЩИН
ЛІКАРСЬКА ПОРАДА ДАРОМ.
Dr. ZINS
110 EAST 16th STREET,
NEW YORK
Год. від 9. рано до 8. вечер.
В неділї від 9. рано до 4. попол.

ДР. К. Д. БІЛИК
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
91 St. Marks Pl. (8. ул. і 1. сеєнц)
Ню Йорк, Н. Ґл.
Урядові год.: 9—12 рано, 6—8 веч.
Tel. Dry Dock 5143.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Потребники

Без ріжниці в котрій стороні Ніягари або окольні мешканці, телефонуйте до МУЗИКИ і заощадить гроші.

2231 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seeley 4252 і West 6557